

Spolufinancované Európskou úniou a zo štátneho rozpočtu prostredníctvom MŽP SR

Ochrana a obnova rašelinísk v projekte LIFE IP NATURA 2000 SVK (aktivita C 5.1)

Cieľové biotopy európskeho významu

7120 Degradované vrchoviská schopné prirodzenej obnovy

7230 Slatiny s vysokým obsahom báz

7140 Prechodné rašeliniská a trasoviská

1340* Vnútrozemské slaniská

Rašeliniská patria k **najohrozenejším biotopom Slovenska**.

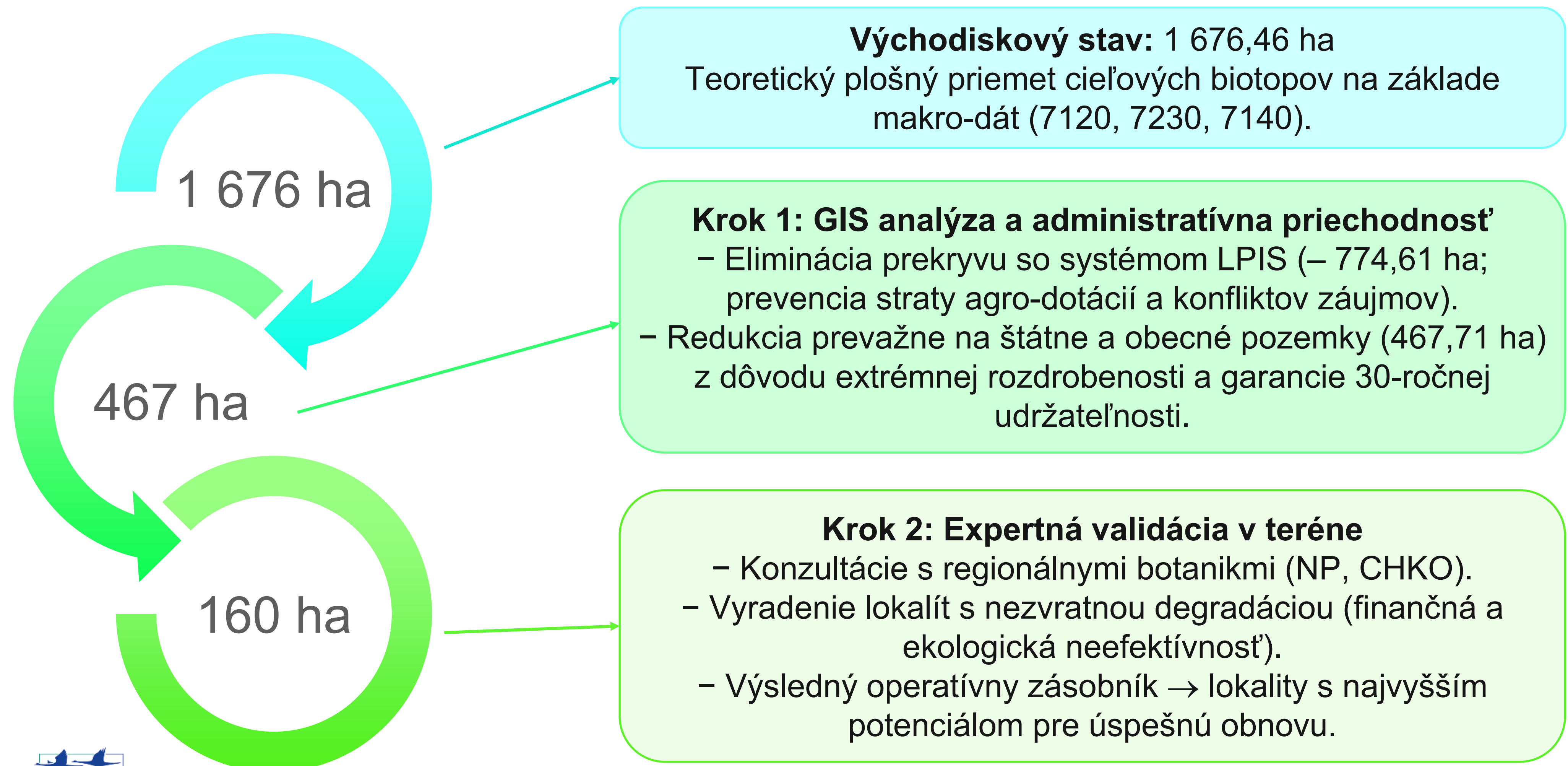
Väčšina je v súčasnosti hodnotená v nepriaznivom stave (art 17. HD overall assessment 2025) 1340* U2; 7120 U1; 7140 U1; 7230 U1 ALP, U2 PAN.

Cieľom projektu je zvrátenie tohto trendu prostredníctvom cieleného manažmentu.

* Prioritný biotop v zmysle Smernice o biotopoch

Od makro-dát k realite: lievikový prístup výberu lokalít

Kategórie pripravenosti území (tier systém pre 160 ha)

Tier 1

- Pripravené na realizáciu (Ready-to-go)
- Stav: zabezpečené súhlasy vlastníkov, jasný postup realizácie manažmentových opatrení.

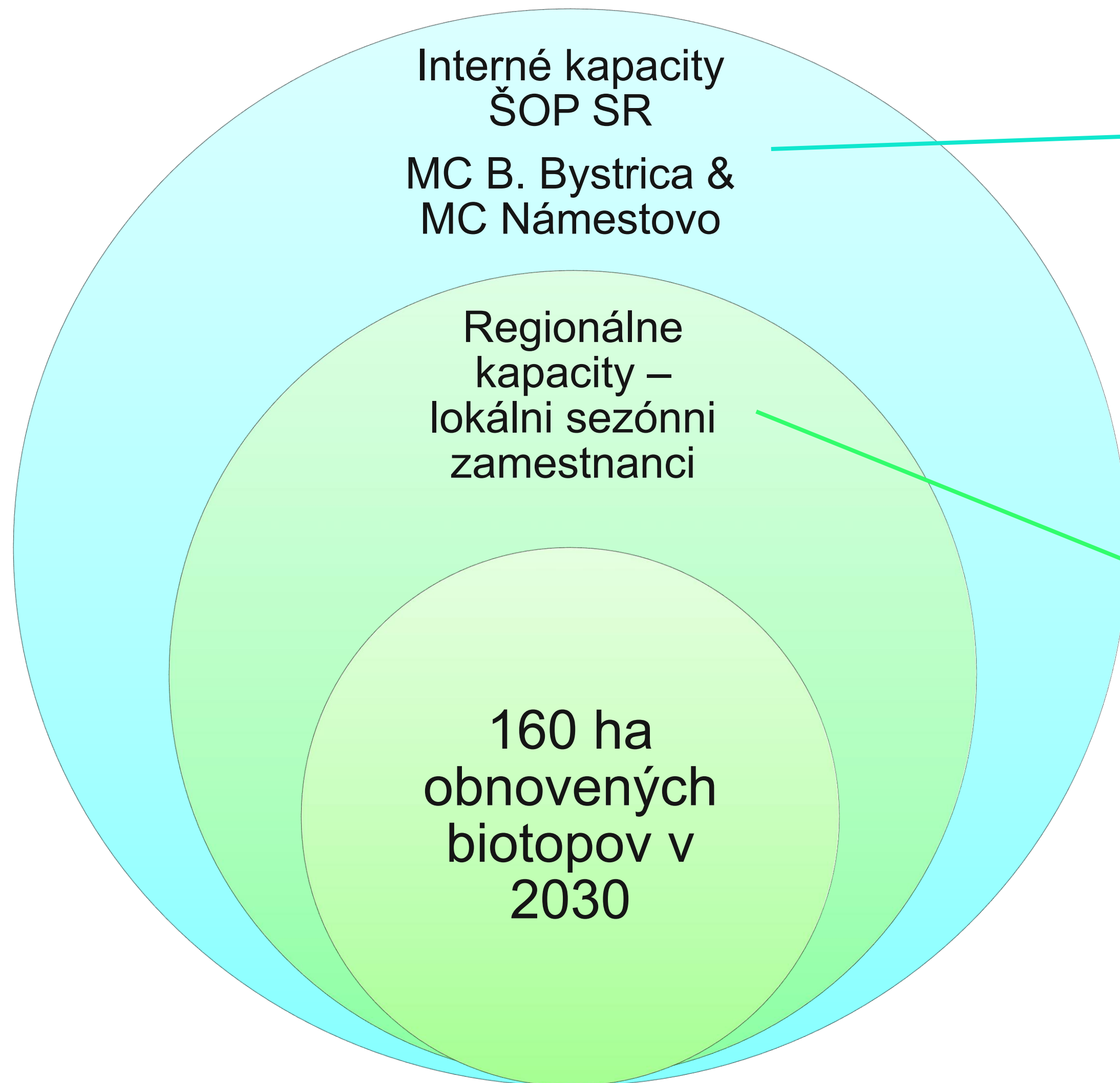
Tier 2

- Pokročilé vyjednávania (Advanced negotiations)
- Stav: ekologicky validované lokality, prebiehajúca administratíva a rokovania s vlastníkmi/užívateľmi.

Tier 3

- Vo fáze prípravy
- Identifikované kľúčové lokality, kde je administratíva a identifikácia vlastníkov na začiatku.

Operačný model realizácie manažmentov

Interné kapacity

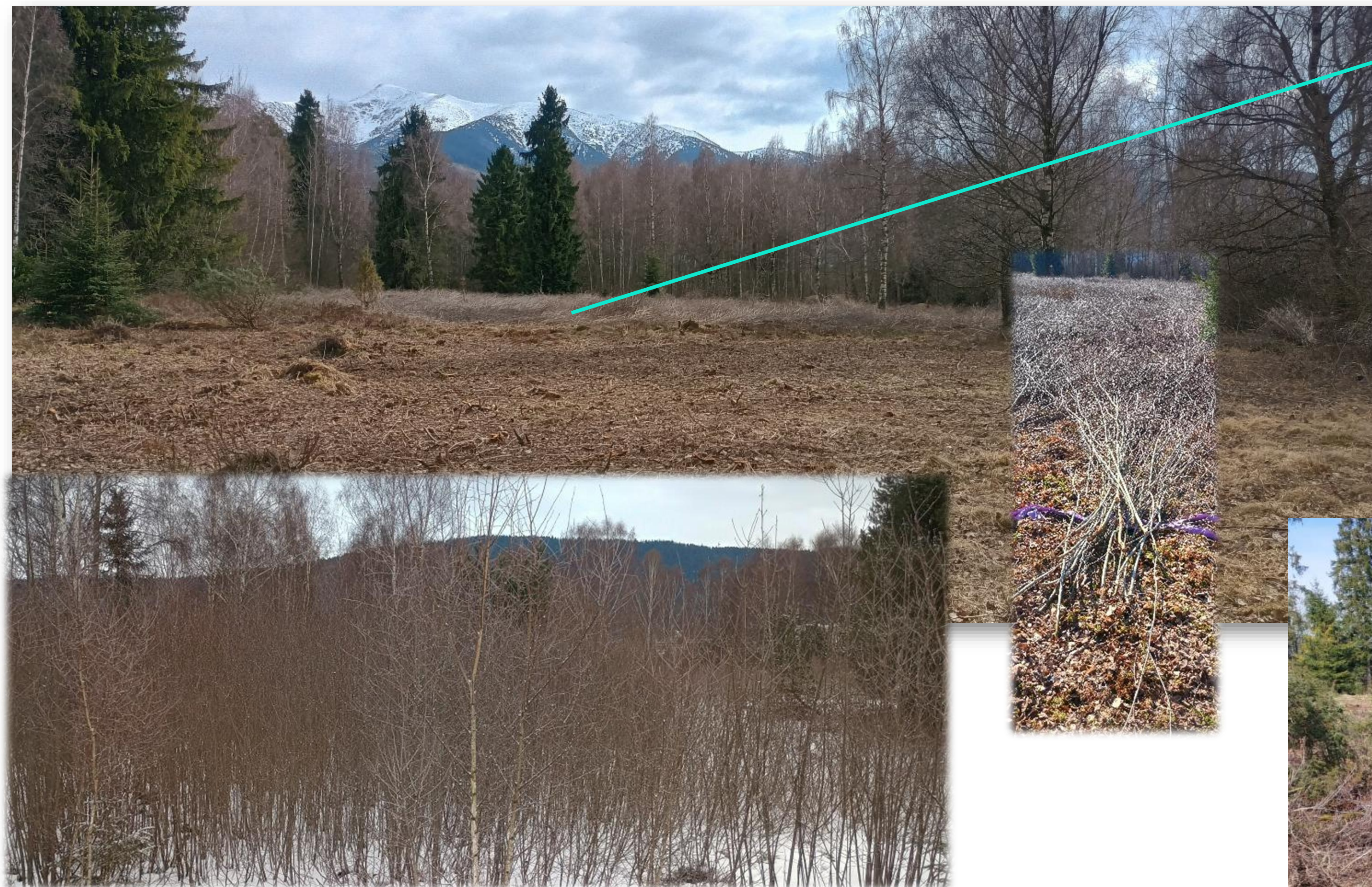
Geografické rozdelenie: MC Námestovo (CHKO Horná Orava, CHKO Kysuce) a MC Banská Bystrica (NAPANT, NP Muránska planina a i.).
Odhad 106 ha za 5 rokov (s aplikáciou modelu 3 nevyhnutných opakovaní pre úspešnú obnovu).

Regionálne rozšírenie kapacít

Vo vzdialených oblastiach & spolupráca s lokálnymi vlastníkmi, užívateľmi al. iné FO so vzťahom k územiu (NP Slovenský raj, TANAP, ...).

Optimalizácia rozpočtu: Presmerovanie financií z cestovných nákladov do miezd lokálnych „dočasných“ zamestnancov, čím sa vytvára priamy socio-ekonomický benefit pre región.

Hybridný model realizácie MO

Interné kapacity MC Námestovo

Lokálny vlastník/užívateľ/iná FO

Obr.: **ÚEV Medzi Bormi**, pred realizáciu (dole), priebeh realizácie (hore), ručné odstraňovanie pri *Ledum palustre*

Rašeliniská Hornej Oravy

Chránená krajinná oblasť Horná Orava patrí medzi najvýznamnejšie rašeliniskové oblasti Slovenska. Veľká časť rašelinísk bola zničená najmä v 60-tych až 70-tych rokoch minulého storočia dôsledkom intenzifikácie poľnohospodárstva (meliorácie, rekultivácie), ťažbou rašeliny alebo zaplavením pri napúšťaní Oravskej priehrady (1953). Dnes sa tu zachovala už len malá časť týchto biotopov, ktoré sú zväčša poškodené nesprávnym hospodárením alebo chýbajúcim manažmentom.

ŠTÁTNA
OCHRANA PRÍRODY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

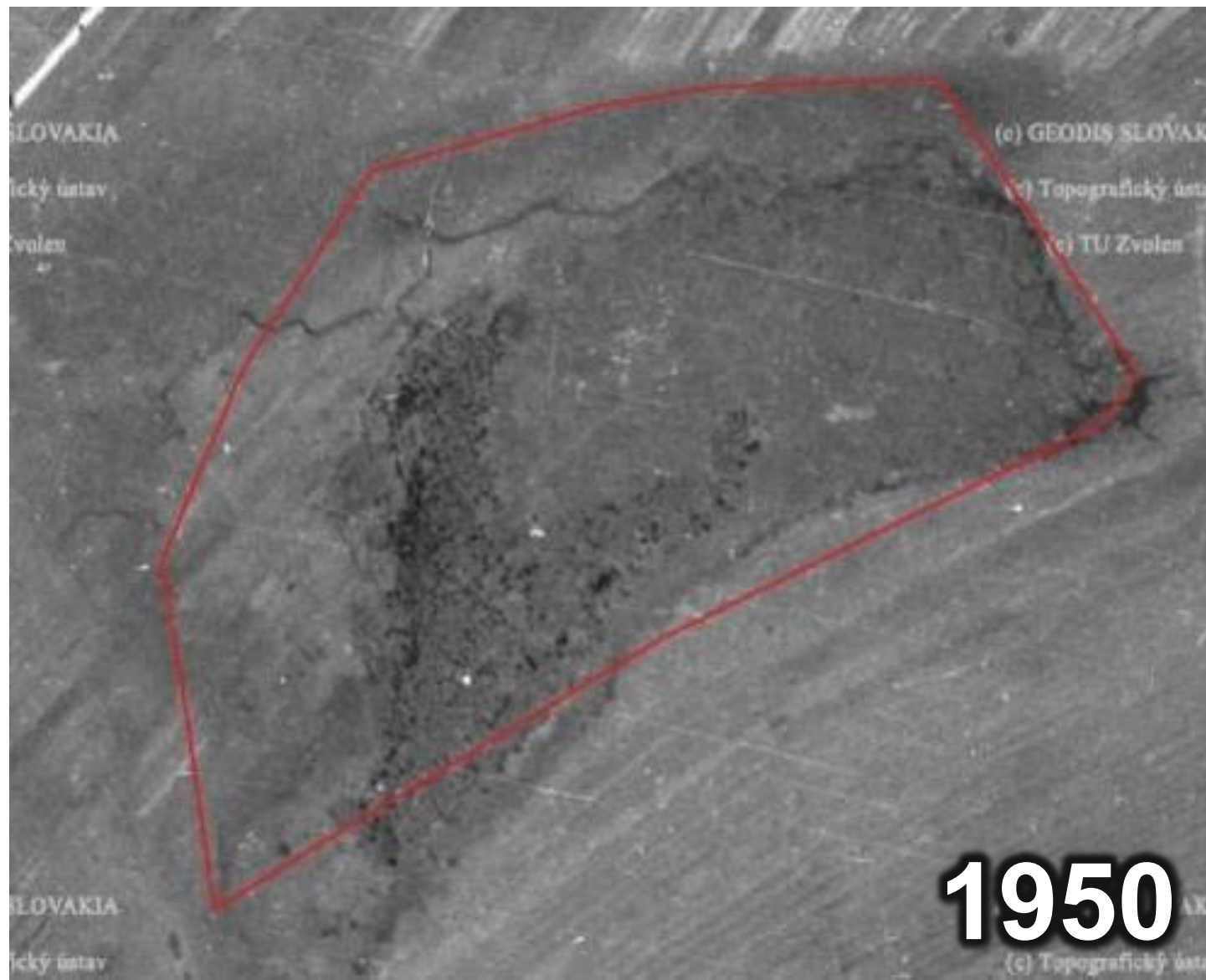
Najvýznamnejšie nelesné rašliniská Hornej Oravy

Mokrade
Kompetenčné územie
CHKO Horná Orava

Najvýznamnejšie lesné rašliniská Hornej Oravy

- ❖ Spálený grúnik
- ❖ Slaná voda, Tisovnica, Rabčické bory
- ❖ Sosnina a Hladovské a Suchohorské bory
- ❖ Surdíky
- ❖ Mútňanské rašelinisko
- ❖ Beňadovské rašelinisko
- ❖ Pramene hruštinky
- ❖ Klínske rašelinisko
- ❖ Polhorská hoľa, Polhorská pila
- ❖ Rudné

Klinské rašelinisko

Typ ochrany: Natura 2000, CHVÚ, B –
Zóna CHKO, Ramsar

Rozloha: 15,3 ha

Biotopy:

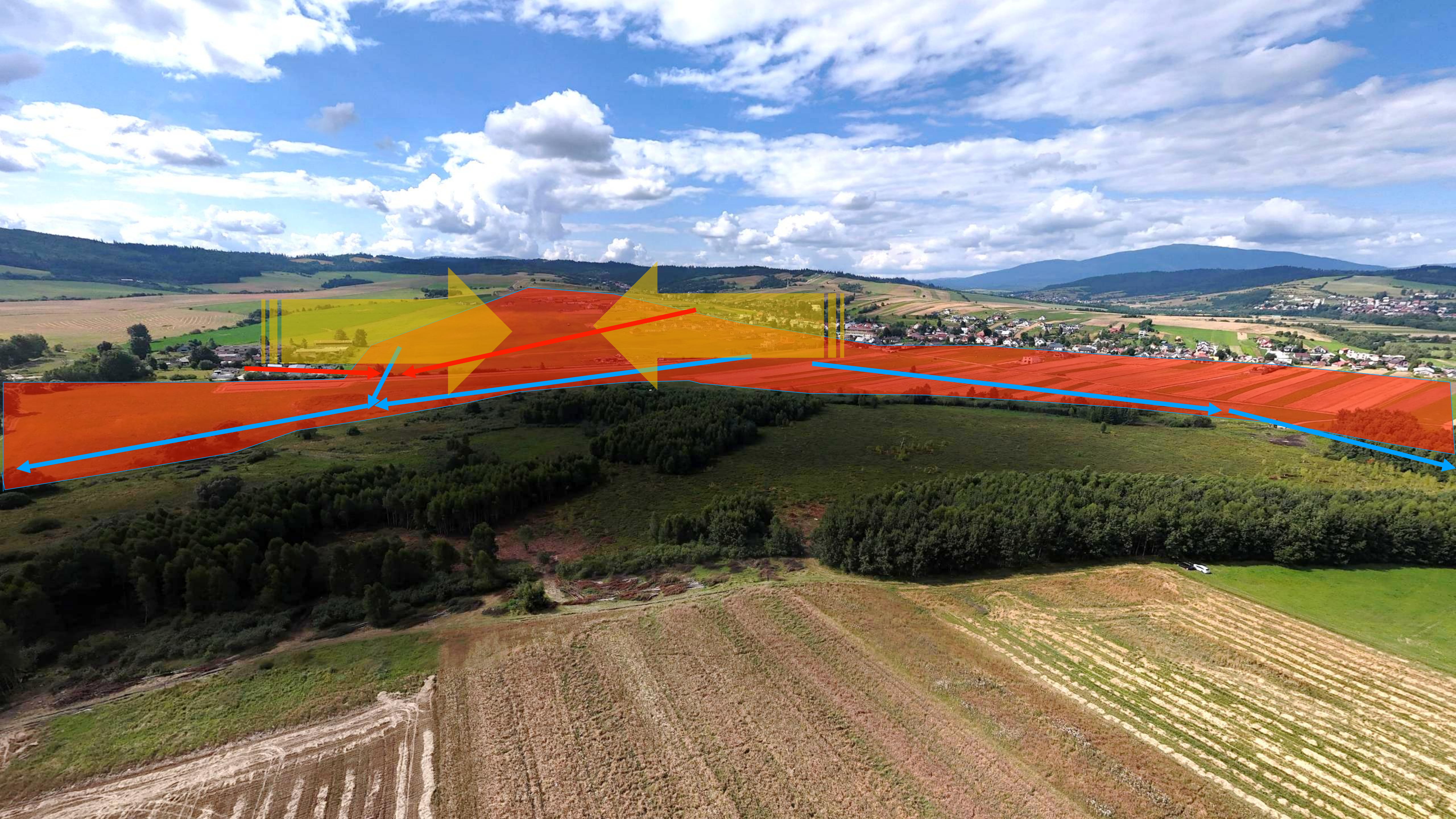
7110* Aktívne vrchoviská

7120 Degradované vrchoviská
schopné prirodzenej obnovy

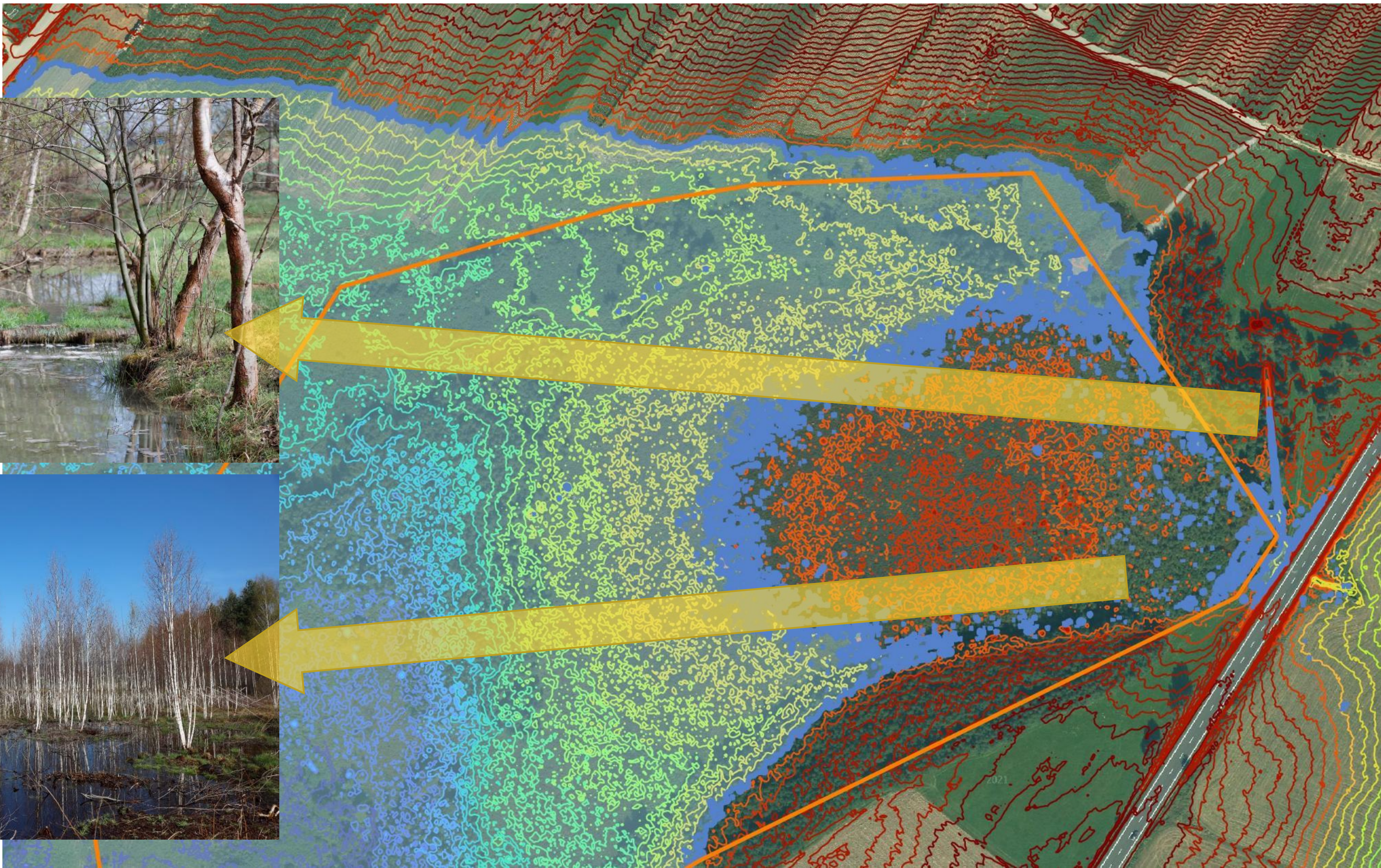
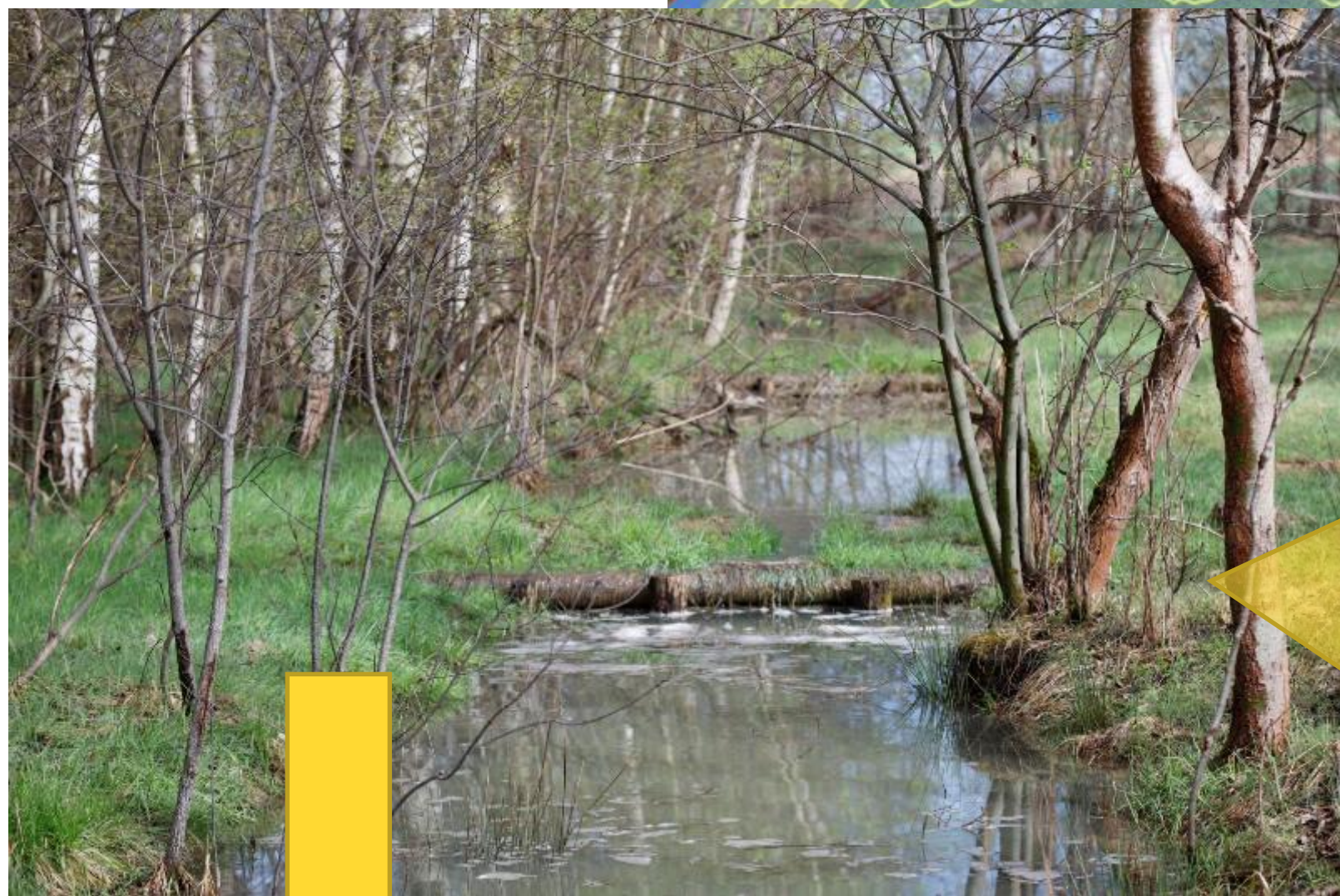
7140 Prechodné rašeliniská
a trasoviská

7230 Slatiny s vysokým obsahom báz

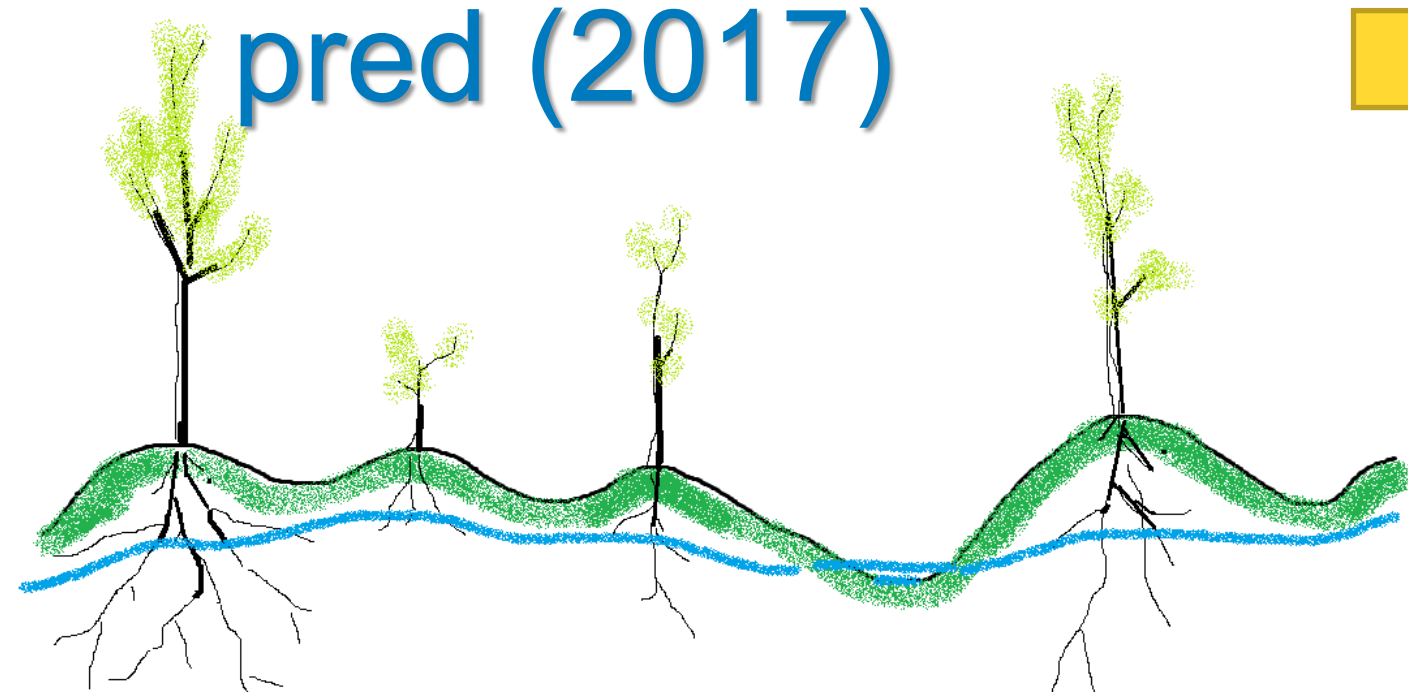

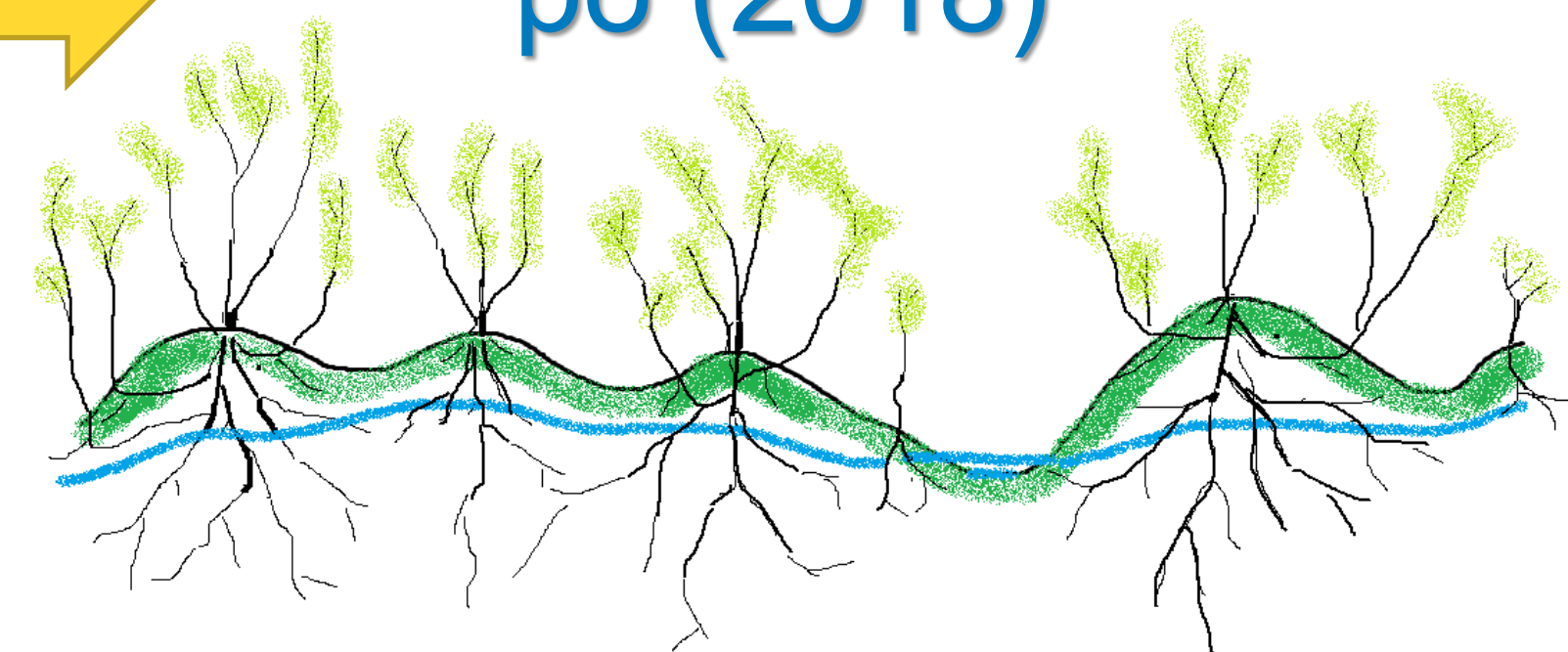
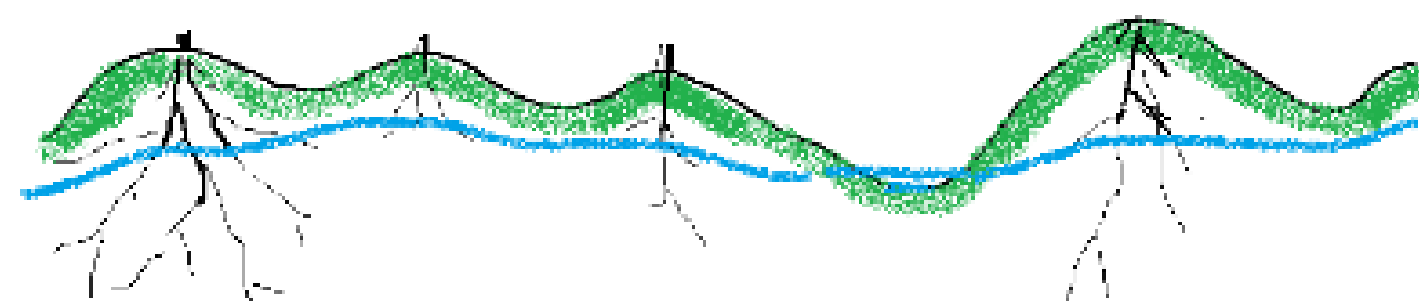

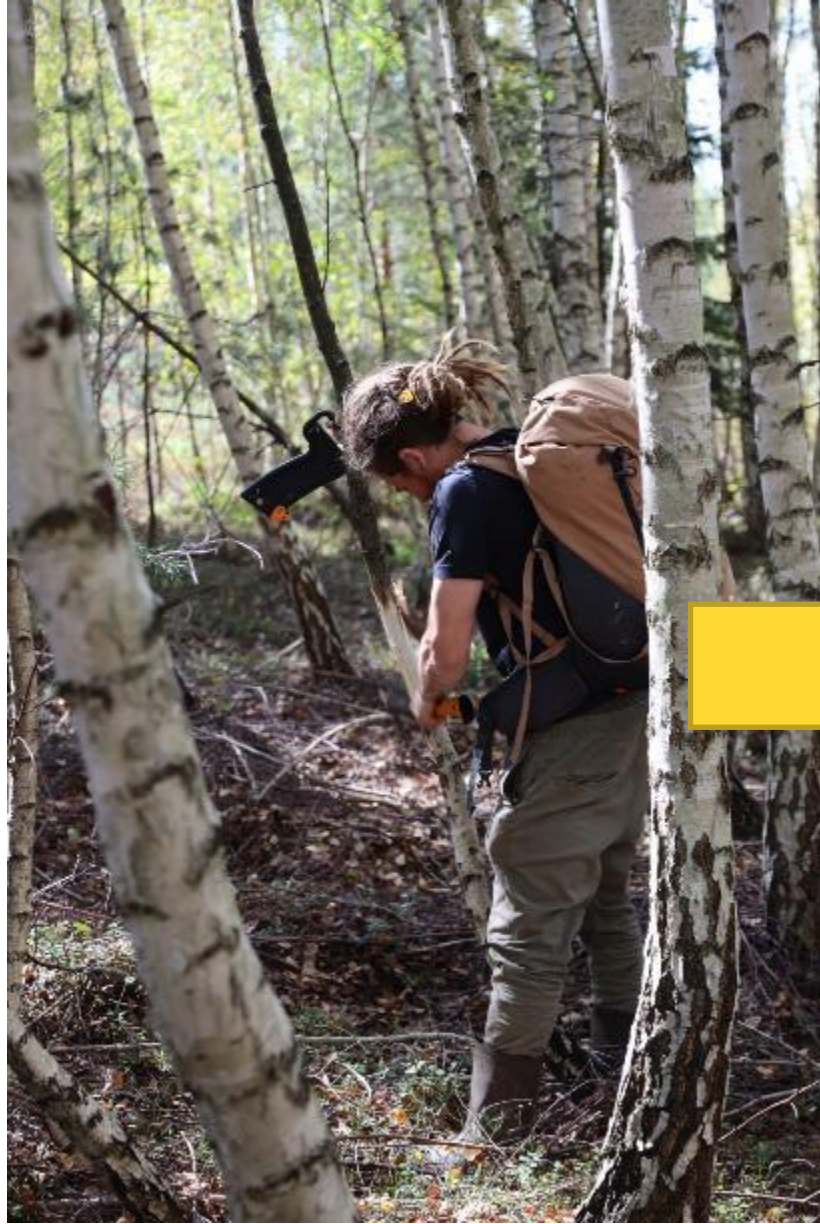
pred (2017)

odstraňovanie drevín kosením

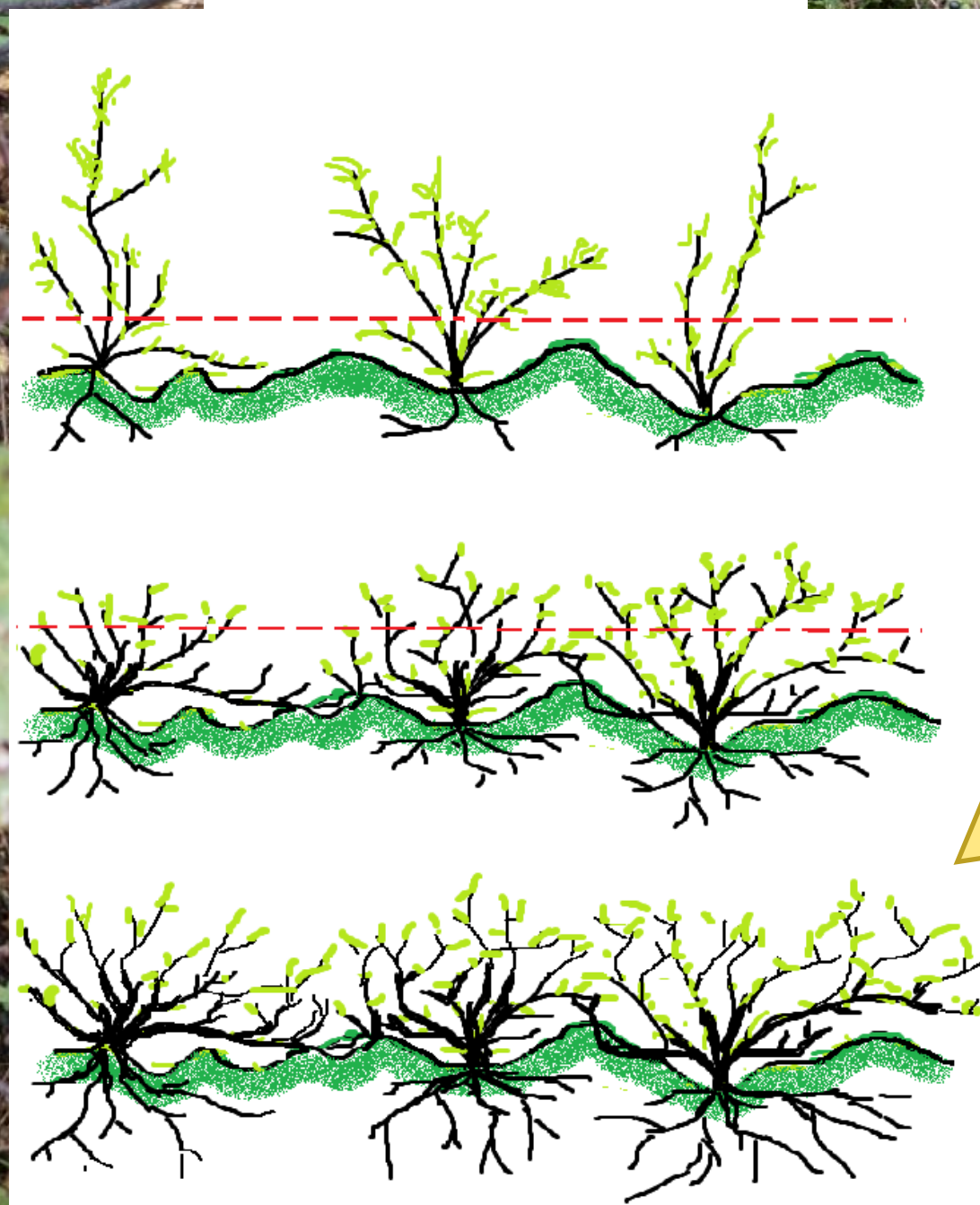
po (2018)

oda
ETKÝCH

Beňadovské rašelinisko

ŠTÁTNA
OCHRANA PRÍRODY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Na rašelinisku boli zaznamenané zmeny v celých spoločenstvách rastlín. Ubúdajú najmä vzácne rašelinné druhy, ktoré vytláča hlavne bezkolenec (*Molinia caerulea*) a náletové dreviny (*Salix*, *Betula*). Preto sa pre udržanie prírodných hodnôt rezervácie javí za súčasných podmienok ako nevyhnutné zabezpečiť pravidelné kosenie a odstraňovanie náletových drevín.

ŠTÁTNÁ
OCHRANA PRÍRODY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Beňadovské rašelinisko

Typ ochrany: Natura
2000, CHVÚ, B – Zóna
CHKO

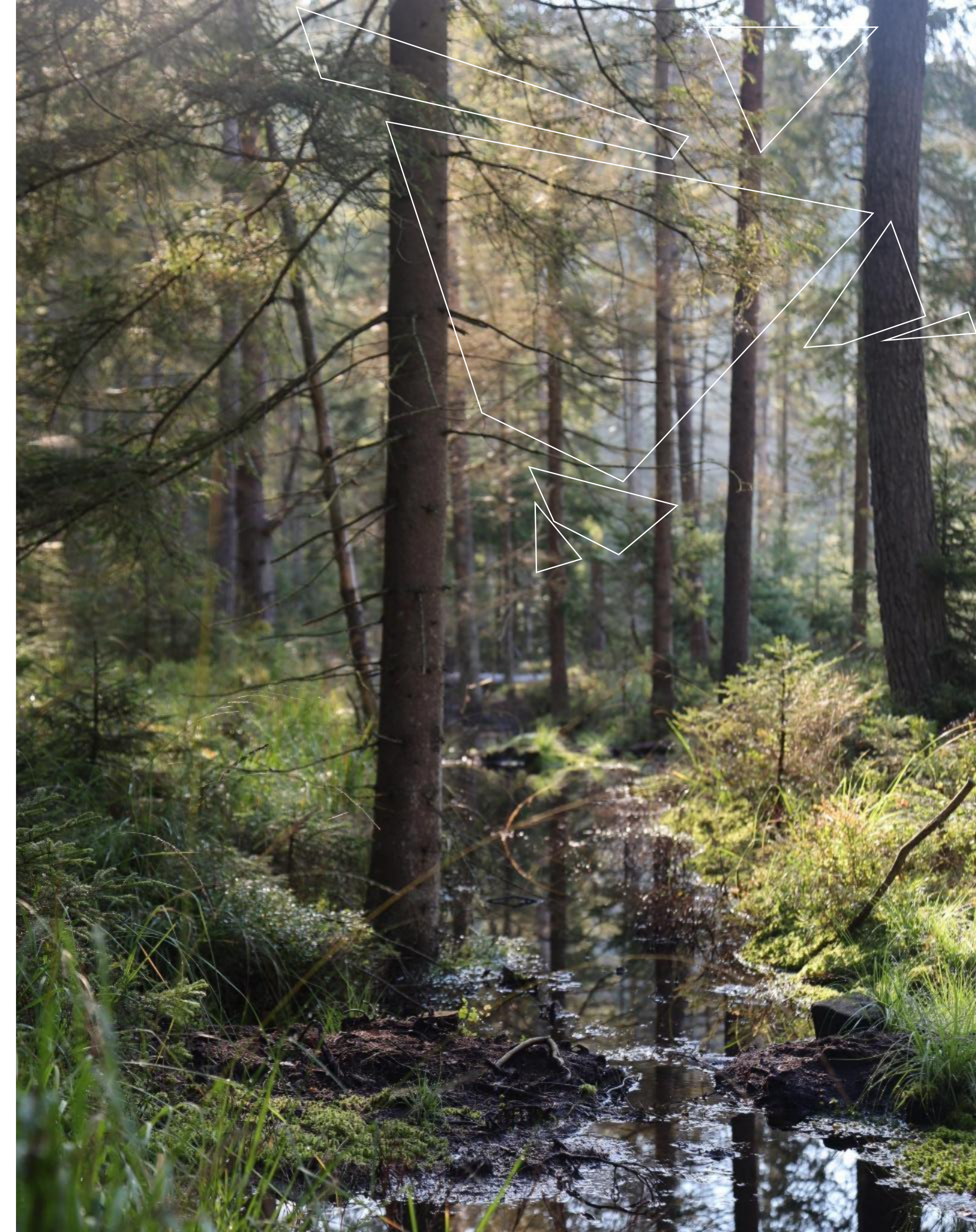
Rozloha: 10,9 ha

Biotopy:
7140 Prechodné
rašeliniská
a trasoviská
7230 Slatiny s
vysokým obsahom
báz
6430 · Vlhkomilné
vysokobylinné
spoločenstvá

Rašeliniská v CHKO Horná Orava

- V rámci CHKO je vymapovaných 1280 ha rašelinísk, pričom až 1000 ha z nich sú lesné rašeliniská.
- Na Orave sa zachovali najväčšie komplexy lesných rašelinísk na Slovensku.
- Viac ako 90% z nich je poškodených ľudskou činnosťou

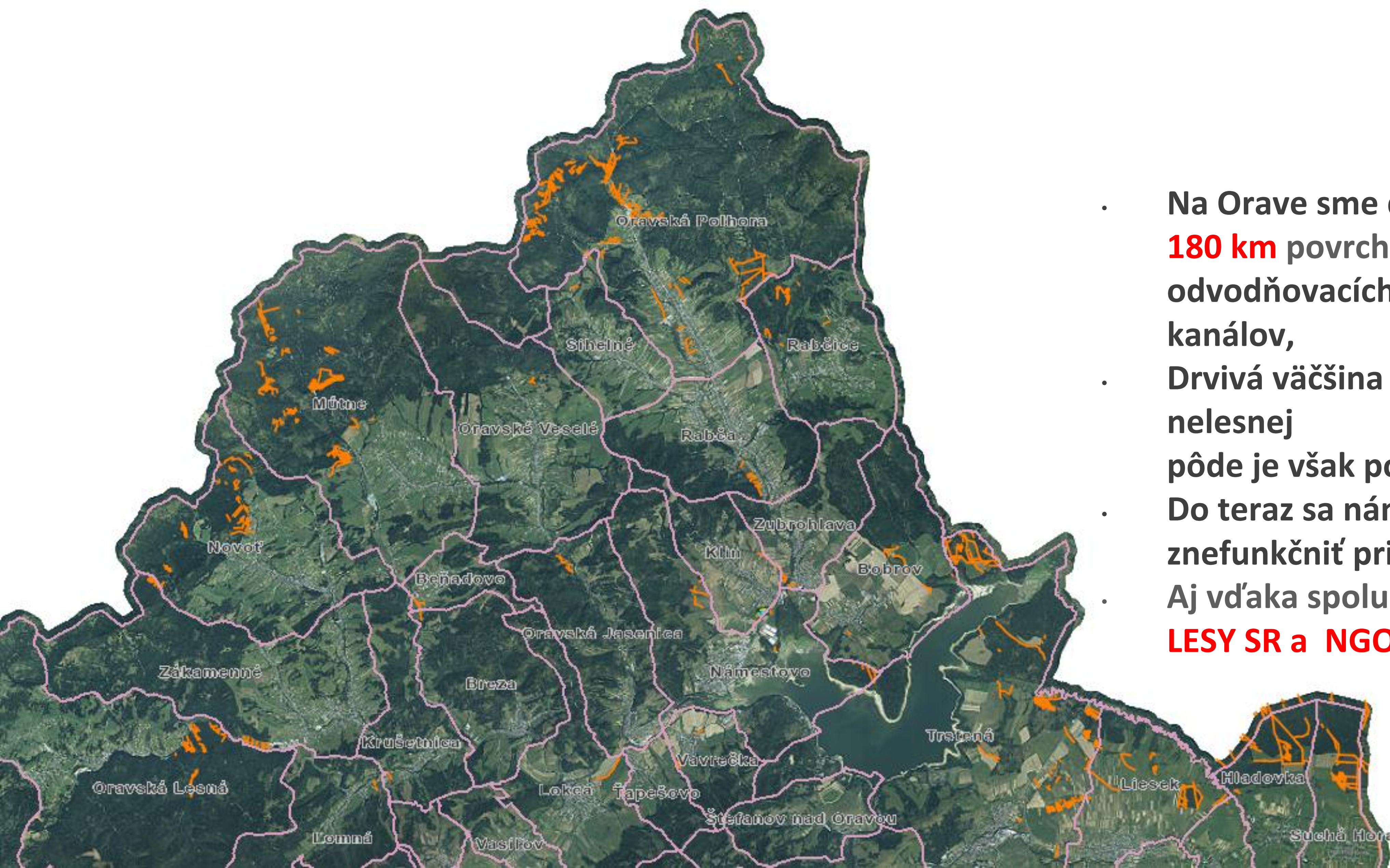

ŠTÁTNA
OCHRANA PRÍRODY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mapovanie odvodnení za pomoci Lidaru

- Na Orave sme doteraz namerali **180 km** povrchových odvodňovacích kanálov,
- Drvivá väčšina odvodnení na nelesnej pôde je však pod zemou
- Do teraz sa nám podarilo znefunkčniť približne **1,2 km**.
- Aj vďaka spolupráci so **š. p. LESY SR a NGO Daphne**

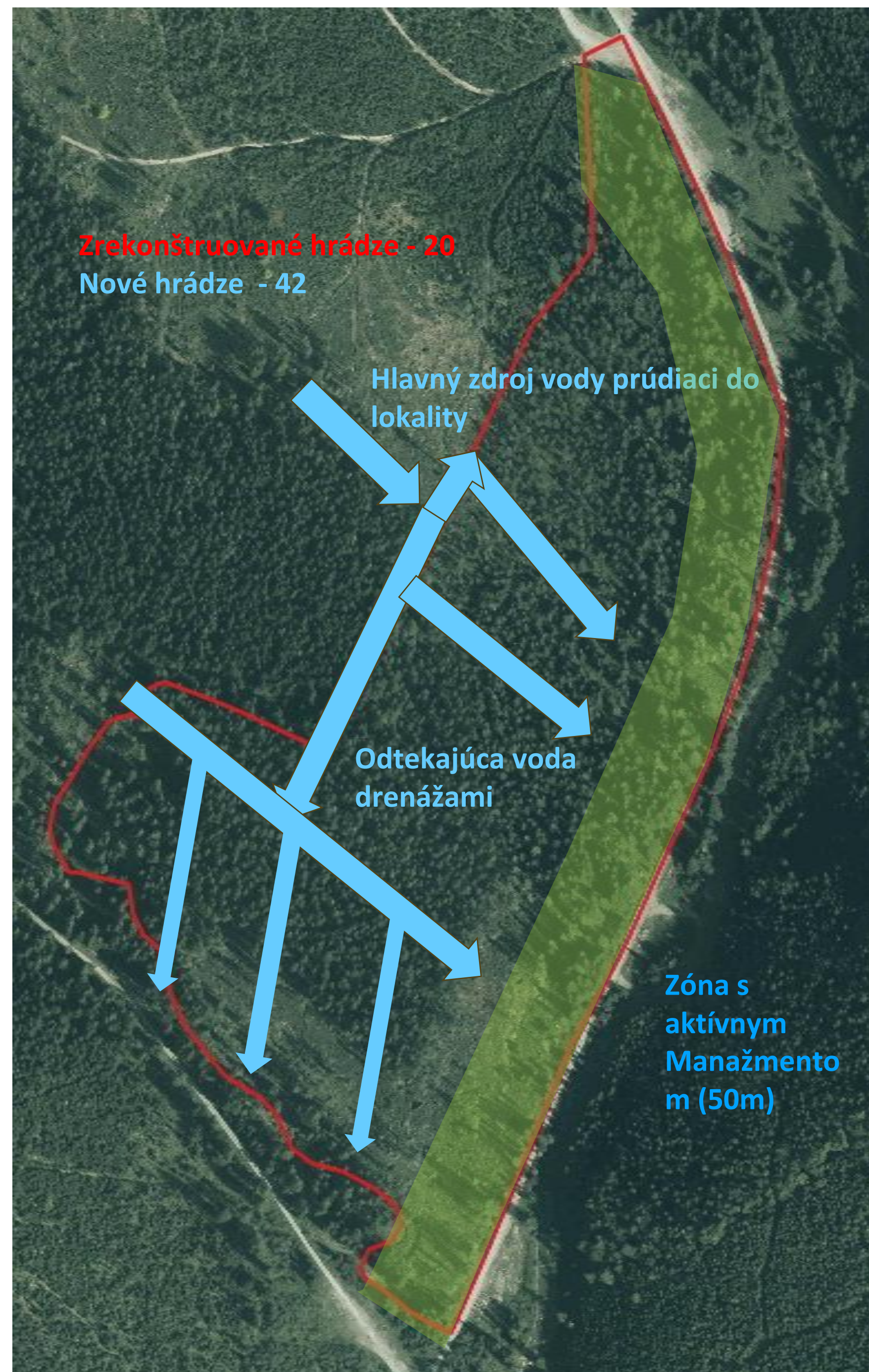
Tisovnica

V minulosti – koncom 50. a začiatkom 60. rokov 20. storočia – bol vodný režim rašeliniska narušený výstavbou odvodňovacích kanálov, ktorých cieľom bolo zefektívniť tieto plochy pre potreby hospodárenia.

Obnova prirodzeného hydrologického režimu bola prvýkrát realizovaná už v rokoch 1980 a 1985 prostredníctvom systému drevených hrádzí, ktoré boli v roku 1999 doplnené o ďalšie objekty.

Od roku 2011 v obnove pokračujeme – hrádze postupne rekonštruujeme a dopĺňame. Doteraz bolo vybudovaných alebo zrekonštruovaných celkovo 62 hrádzí.

V jadrovej zóne územia je v súčasnosti uplatňovaný pasívny manažment. Asanačná ťažba sa realizuje len v 50-metrovom páse v blízkosti lesnej cesty.

Územná ochrana:
**Natura 2000, CHVÚ,
CHKO, B - zóna**
Area of PA:
11,62 ha

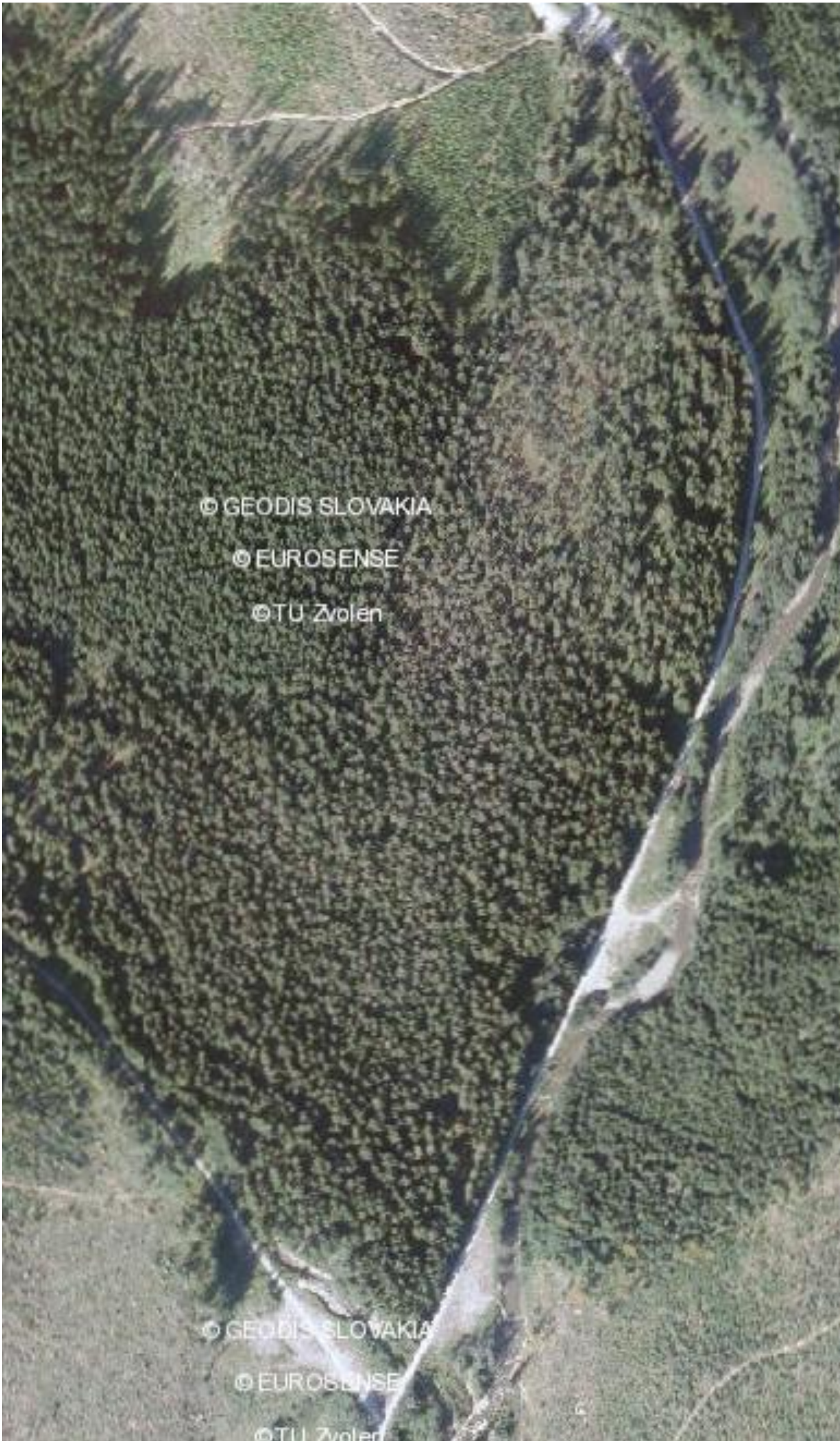
Biotopy:
**7120 – Degradované
vrchoviská**
**7140 – Prechodné
rašeliniská a slatiny**
**91D0* – Rašeliniskové a
slatinné lesy**

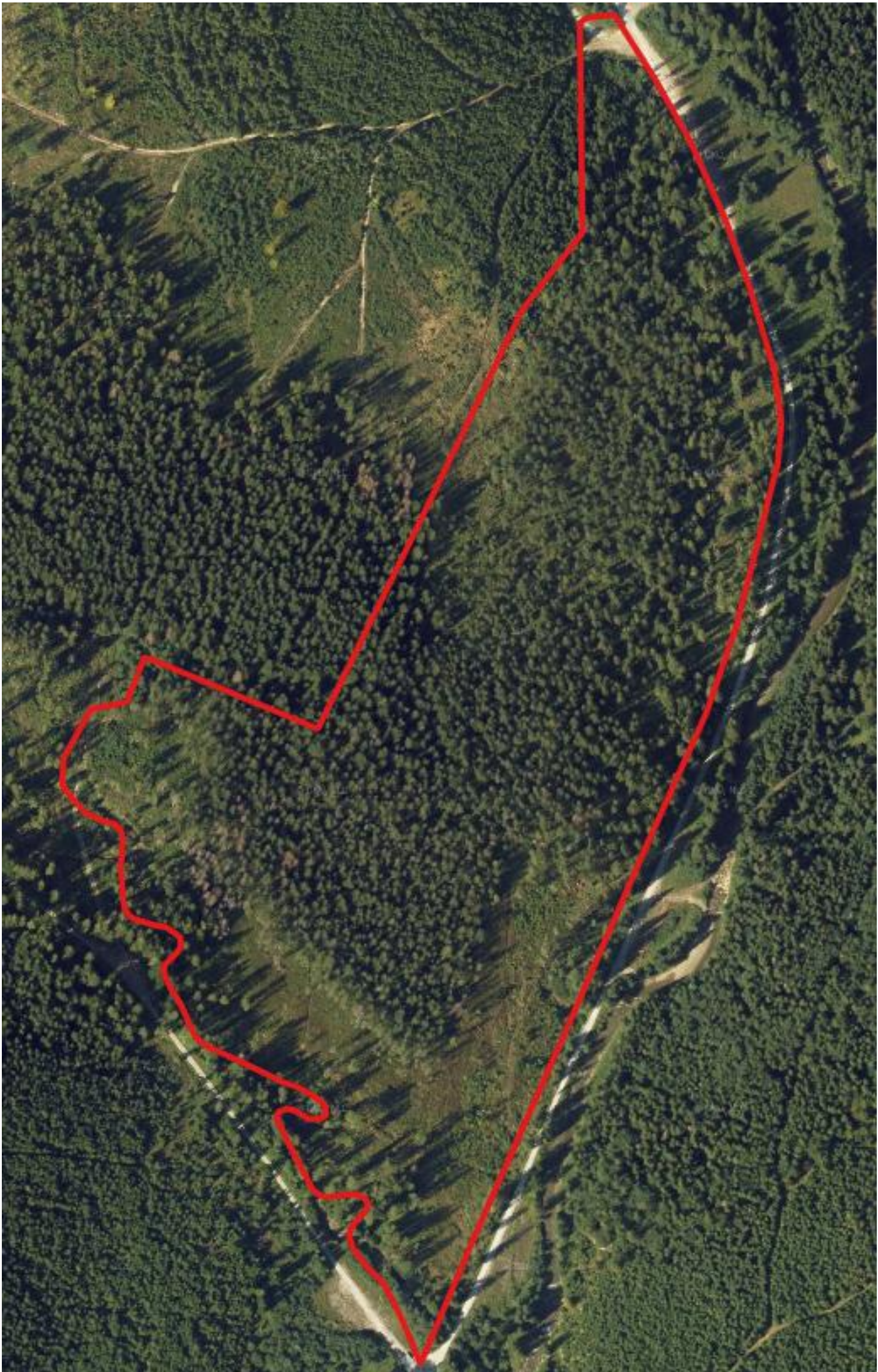
1960

2010

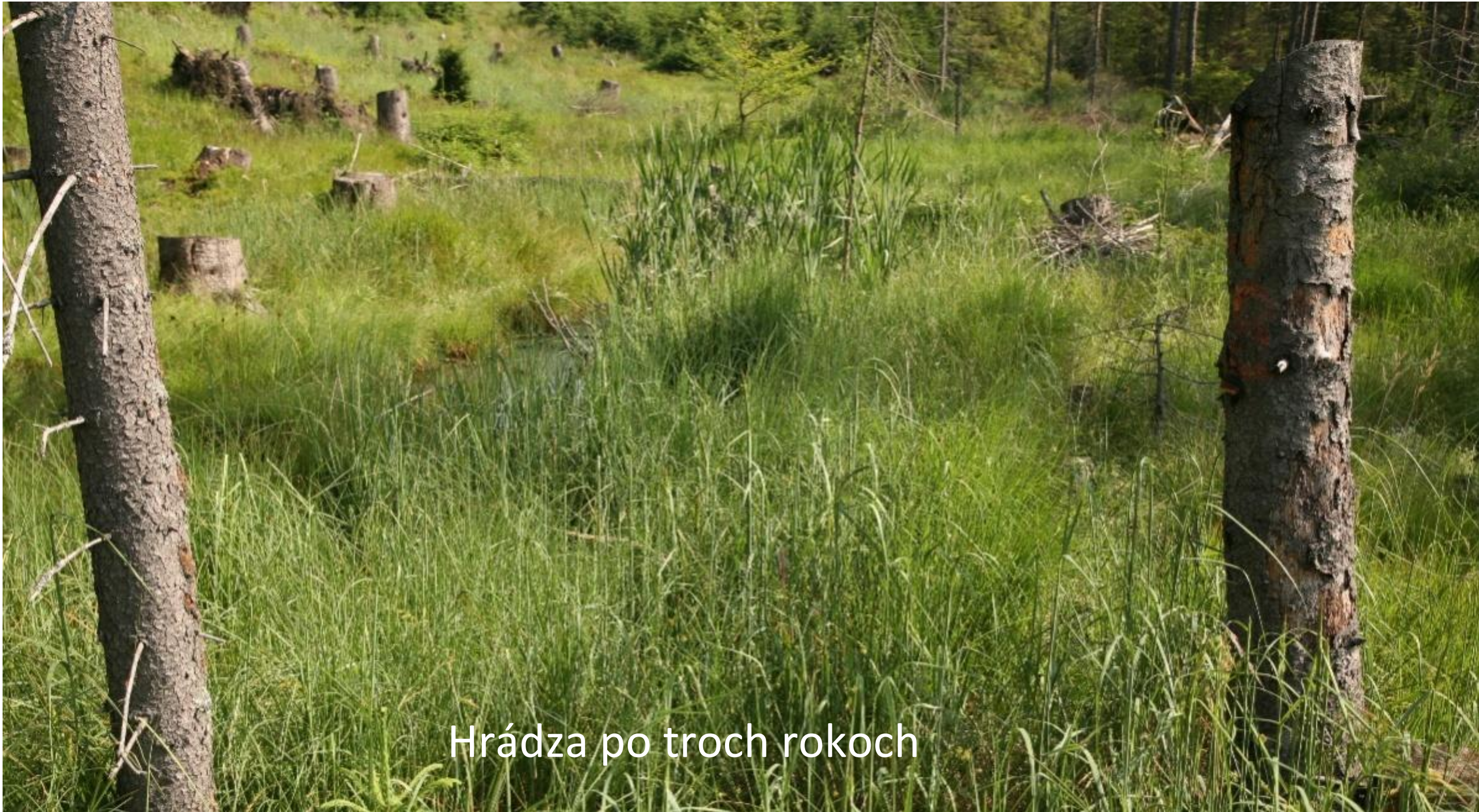
2021

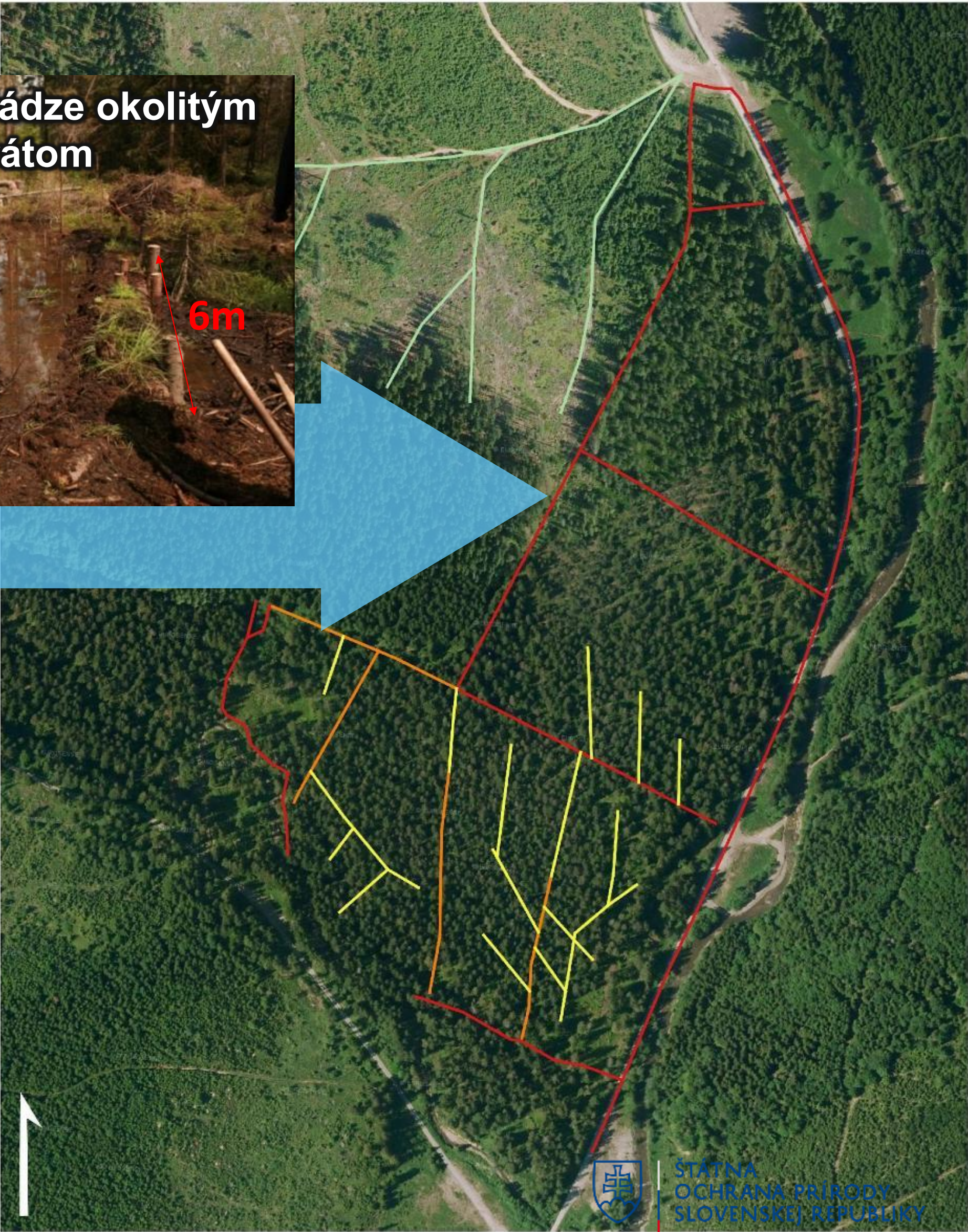
Tisovnica – manuálna výstavba hrádzí

8 – 12 hodín manuálnej práce na 6m hrádzi (5 ľudí)

Hrádza po troch rokoch

2022_05 - Tisovnica - kanále - lidar
— hlboký
— stredný
— plytký
— zveznica

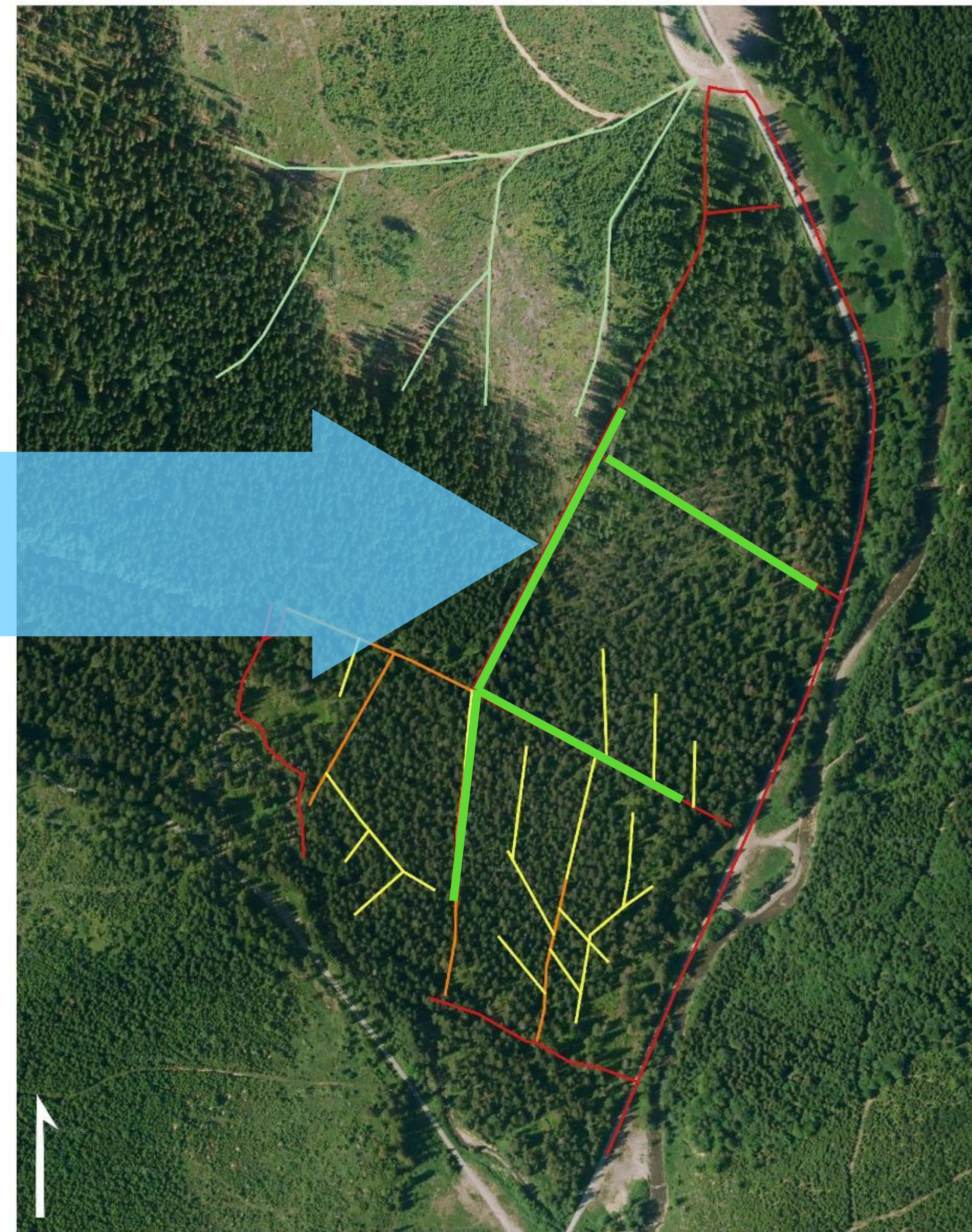

Neslúži na právne účely
© GKÚ, NLC; r.2018
rody SR, S-CHKO Horná Orava, 2022

Tisovnica – použitie ľahkej mechanizácie

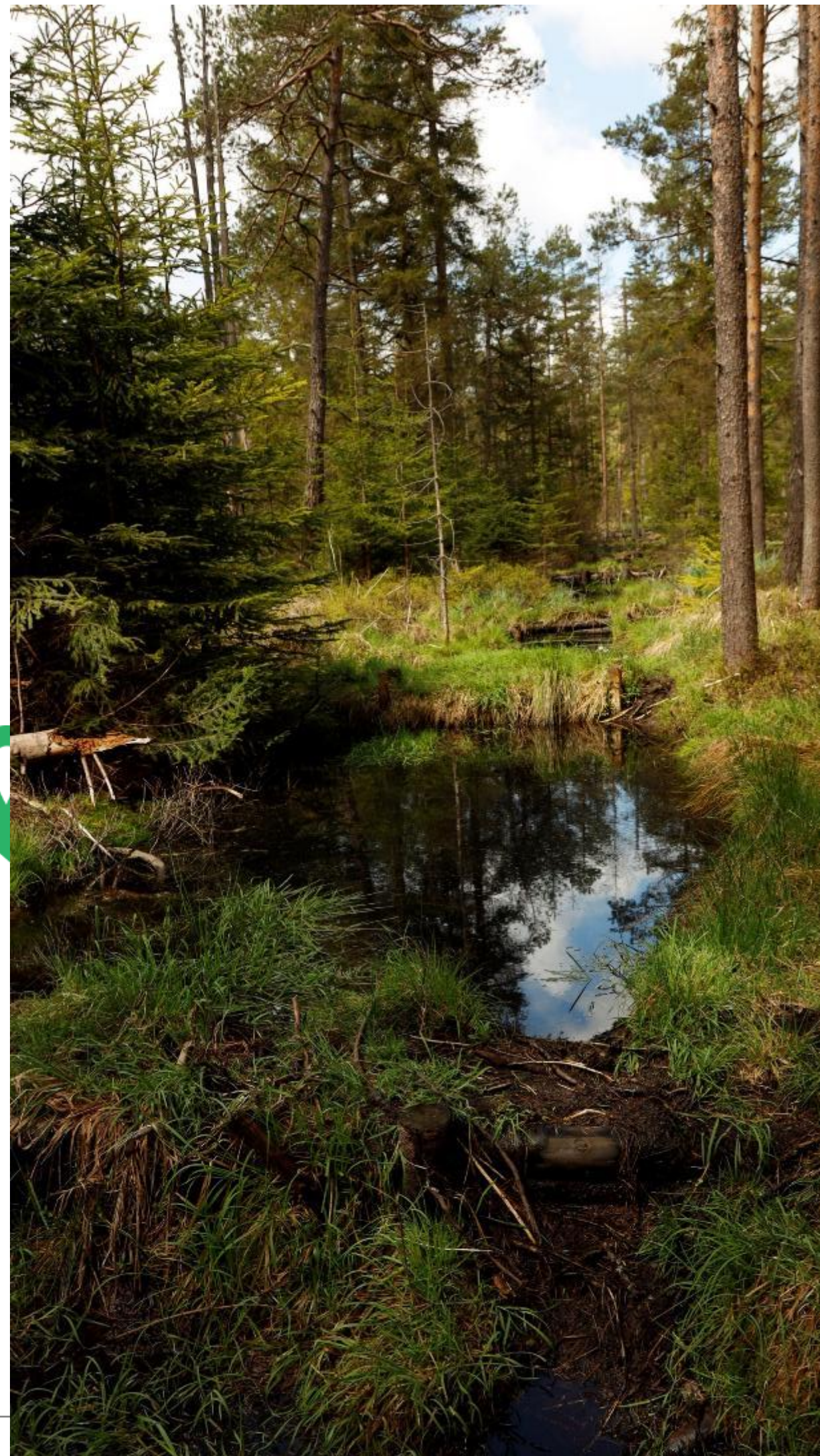
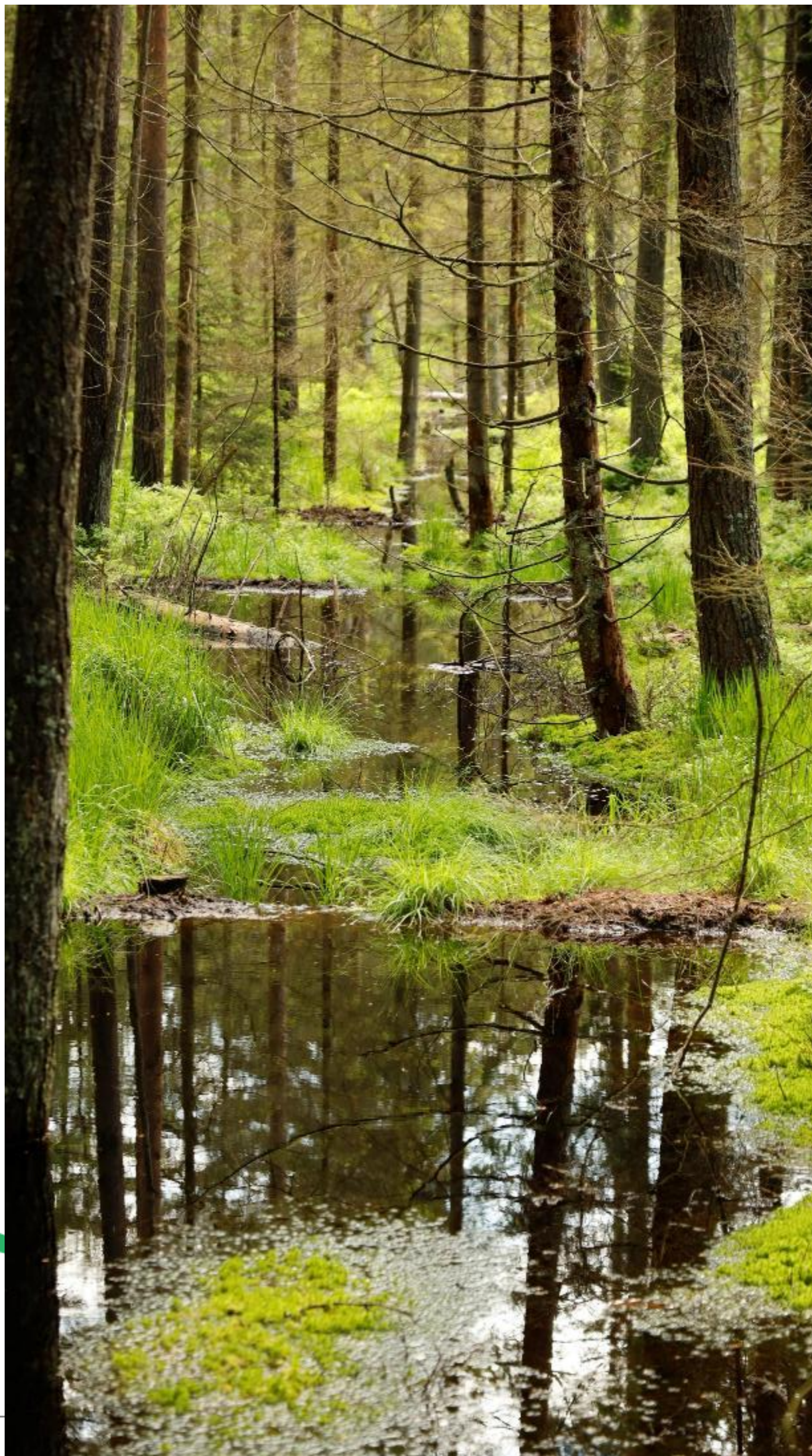

4 hodiny práce s bagrom. cca 6m hrádze (3 ľudia)

ŠTÁTNA
OCHRANA PRÍRODY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ĎAKUJEME ZA POZORNOSŤ

ŠTÁTNA
OCHRANA PRÍRODY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ŠTÁTNA
OCHRANA PRÍRODY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ivan Šustr

+421 903298411

Ivan.sustr@sopsr.sk

<https://chkohornaorava.sopsr.sk/>

Kosecké brigády

[2020](#)

[2021](#)

[2022](#)

[2025](#)

[2026](#)

[Rašeliniská Oravy](#)

[Osobnosti Oravy - Zuzana Kertysova](#)